

CÂTEVA CONSIDERAȚII DESPRE LUCRAREA RECENT PUBLICATĂ: ROMÂNIA ȘI TRATATUL DE LA VARȘOVIA. ISTORIC. MĂRTURII. DOCUMENTE

Dr. ALEXANDRU OȘCA

La 16 ani de la căderea "Cortinei de Fier" și a inițierii procesului de integrare a țărilor din Europa de Est în structurile politice și militare continentale, studierea istoriei regimurilor comuniste din aceste țări se poate face sine ira et studio, timpul scurs de la aceste evenimente permițând o analiză nuanțată, lipsită de accente maniheiste, a acestei perioade istorice.

În acest context, pe măsură ce, inexorabil, ne îndepărtăm de fatidicul an 1989, istoriografia românească trebuie să depășească oscilarea între nostalgie și diabolizare pentru a face loc apariției unor lucrări pertinente în care sunt analizate cu obiectivitate luminile și umbrele epocii.

O astfel de lucrare este *România și Tratatul de la Varșovia. Istoric. Mărturii. Documente. Cronologie* realizată de trei istorici militari valoroși: dr. Constantin Olteanu, dr. Alesandru Duțu și Constantin Antip, apărută recent la Editura Pro Historia.

În cele patru părți ale lucrării, relativ egale ca întindere, autorii s-au străduit să redea o imagine cât mai complexă a epocii comuniste din istoria României.

Surprinde analiza extinsă despre prezența României în structurile Tratatului de la Varșovia, în contextul relațiilor internaționale postbelice. Sunt prezentate pe larg atitudinile și rezervele liderilor politici și comandamentelor militare față de intenția sovieticilor de a folosi organismele Tratatului pentru a subordona armata română sau parte din ea. Capitolele privind aplicațiile comune ale Forțelor Armate Unite sau relațiile armatei române cu armatele altor state sunt deosebit de interesante prin noutatea și multitudinea informațiilor puse la dispoziția cititorului. De asemenea, la fel de importante sunt capitolele dedicate desființării Tratatului de la Varșovia și evoluțiilor politico-militare românești în perioada post-comunistă.

Mărturiile comandanților militari români implicați direct în structurile Tratatului de la Varșovia, înmănunchiate în partea a doua a lucrării sunt deosebit

de valoroase prin ineditul informațiilor care aduc o imagine "din interior" a modalităților de funcționare ale mecanismelor interne ale Tratatului de la Varșovia precum și a asperităților relațiilor dintre militarii români și sovietici.

Aceste mărturii sunt completate printr-o culegere de 15 documente din anii 1966-1970, o perioadă de răscruce în istoria politicii externe românești postbelice.

În ultima parte a lucrării, autorii au alcătuit o cronologie a relațiilor internaționale și a politicii externe românești din perioada 1945-1991.

Prin caracterul compozit al lucrării, autorii sugerează modalitățile de abordare în viitor a problematicii relațiilor politico-militare externe românești prin editarea unor volume de documente, concomitent cu strângerea de mărturii de la principalii actori ai epocii și elaborarea unor studii istoriografice de înaltă ținută, cu o informație bogată și o interpretare complexă.

În acest sens, recente măsurile preconizate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării privind clasificarea documentelor de arhivă referitoare la Tratatul de la Varșovia sunt de salutat. Rămâne de văzut de cât timp va avea nevoie Ministerul Justiției care, prin aceeași hotărâre, are obligația să elaboreze noi proceduri de "revizuire a cadrului legislativ" privind declasificarea documentelor.